

Kõrgessaare valla 2012 aasta eelarve

eelnõu

Seletuskiri

**Kõrgessaare Vallavalitsus
30.11.2011**

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
KOONDEELARVE VÕRDLUS.....	5
1. TULUD.....	6
1.1 FÜÜSILISE ISIKU TULUMAKS.....	6
1.2 MAAMAKS.....	8
1.3 OMATULUD.....	8
1.4 TOETUSED – HETKEL ESITATAVAS EELNÕUS EI OLE KAJASTATUD.....	11
1.5 MUUD TEGEVUSTULUD	11
2. KULUD	12
2.1 ÜLDVALITSEMINE	12
2.2 MAJANDUS.....	13
2.3 KESKKONNAKAITSE	14
2.4 ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS.....	14
2.5 KULTUUR	15
2.6 HARIDUS.....	18
2.7 SOTSIAALHOOLEKANNE.....	19
3. INVESTEERIMISTEGEVUS.....	23
4. FINANTSEERIMISTEGEVUS	23
Tulude võrdlus aastatel 2007 – 2012.....	24
Kulude võrdlus aastatel 2007 – 2012	25

SISSEJUHATUS

Eelarve on eelarveaasta põhitegevuse tulude, põhitegevuse kulude, investeerimistegevuse, finantseerimistegevuse ja likviidsete varade muutuse plaan koos täiendavate nõuete, volituste ja informatsiooniga, mis on aluseks kohaliku omavalitsuse üksuse vastava aasta tegevuste finantseerimisele.

Kõrgessaare valla eelarve lähtub erinevatest seadustest ja regulatsioonidest, milledes olulisemad on: Kohaliku omavalitsuse korralduse seadus, Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus, Kõrgessaare valla arengukava.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) jõustumisega 1. jaanuaril 2012, muutub oluliselt kohaliku omavalitsuse (KOV) eelarve struktuur. Seni kehtinud kolme osaline eelarve muutub viie osaliseks:

- põhitegevuse tulud;
- põhitegevuse kulud;
- investeerimistegevused;
- finantseerimistegevused;
- muutused kassas ja hoiustes.

Oluline muutus on artiklite jaotuses. Sama tegevusala kulud võivad olla erinevates eelarve osades. Seega näiteks allasutuse eelarve tegelik maht selgub siis, kui erinevates eelarve osades selle allasutuse artiklid summeerida. See raskendab eelmiste aastate võrdlemist. Vähem tähtis ei ole ka see, et valdkondade osakaal eelarves muutub. KOFS uue jaotuse eesmärgiks on KOV eelarvete läbipaistvuse tõstmine ja investeringute, toetuste ja finantseerimistegevuste eraldamine – selgemalt välja toomine.

KOFS järgi on uues eelarve jaotuses tehtud muudatused tulude osas. Kuni 2011. aastani kehtinud tulude struktuurist on eelarve tuludest välja võetud sihtotstarbelised tulud põhivara soetamiseks, põhivara müügi tulud, tulud hoiuste intressidest ja aastavahetuse jääk.

KOFS uue jaotuse järgi on kulude kajastamises järgmised muudatused:

1. eelarve põhitegevuse kuludest on välja jäetud investeringud ja finantseerimiskanded;
2. põhitegevuse kulud on jaotatud:
  - tegevuskulud;
  - antud toetused;
  - muud kulud.

KOFS järgi peab eelarves põhitegevuse kulude maht olema väiksem või äärmisel juhul võrdne põhitegevuse tulude mahuga. Seda nimetatakse eelarve põhitegevuse tulemiks. Mida suurem on eelarve põhitegevuse tulem, seda suurem on omavalitsuse finantseerimise võime. Eelarves on põhitegevuse kulud koostatud vastavalt valdkondade klassifikaatori alusel, mis on sarnane seni kehtivaga.

KOFS uue jaotuse järgi koostatakse eelarves eraldi eelarveosa investeringute kohta. Selles eelarveosas on toodud nii tulud, kui ka kulud. Tulude ja kulude eraldamiseks kasutatakse märke – sissetulekud plussmärgiga ja väljaminekud miinusmärgiga.

Tuludena – sissetulekutena on selles eelarveosas kajastatud järgmised kanded:

- tulu valla vara (kinnistute) müügist;
- tulud varadelt (maavara, vesi);
- tulud hoiuste intressidest.

Kuludena – väljaminekutena on selles eelarveosas kajastatud järgmised kanded:

- investeeringud;
- laenude intresside tasumine.

Finantseerimistegevuse eelarveosas on kajastatud valla laenude põhiosade tagasimaksud. Muutus kassas ja hoiustes eelarveosas näidatakse eelarve aastavahetuse 2011/2012 likviidsete varade (rahalise jäägi) muutumine 2012. aasta lõpuks.

2012 aasta valla eelarve on koostatud kassapõhiselt „Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse“ § 6 – 12 alusel.

Eelarve koostamisel on kasutatud Rahandusministeeriumi poolt koostatud majandusprognoosi. Rahandusministeerium tõstis 2011. aasta Eesti majanduse kasvuprognoosi neljalt protsendilt seitsmele protsendile. Prognoosi korrigeerimise põhjustas aasta esimese poole oodatust tugevam kasv, mis tõi kaasa ekspordi ja kõikide sisenõudluse komponentide prognooside tõstmise. Majanduse põhimootoriks jääb sel aastal eksport, kuid kiirelt kasvab ka sisenõudlus, seda eelkõige eratarbimiskulutuste ja põhivarainvesteeringute kasvu kiirenemise tõttu. 2012. aastal prognoos majanduskasvuks on 3%, kuna oodata on nii ekspordi kui sisenõudluse kasvutempode aeglustumist. 2013. aastal peaks majandus kasvama 3,3%, mõjutatuna ekspordi kasvu kiirenemisest. Järgnevatel aastatel kasvab majandus keskmiselt 3,5% aastas, lisaks ekspordile toetab neil aastail SKP kasvu sisenõudluse stabiilne suurenemine.

Majandusaktiivsuse suurenemine on kaasa toonud tööjõunõudluse märgatava kasvu, kus majanduse kasvutempo kiirenedes ja töömahtude suurenedes on ettevõtetele tekkinud üha suurem vajadus lisatööjõu järele. 2011. aasta kokkuvõttes on oodata hõivatute arvu suurenemist 2010. aastaga võrreldes kokku ca 33 tuhande inimese ehk 5,8% võrra. Edasistes arengutes hõive kasv aeglustub, ulatudes 2012. aastal 1%ni. Tööpuudus on saavutatud kõrgtasemest eelneva aasta alguses oluliselt vähenenud. Tööjõunõudluse suurenedes alaneb töötuse määr 2011. aastal 12,3%ni ning 2012. aastal 11,2%ni. Prognoosiperioodi lõpuks alaneb tööpuuduse määr 7,6%ni.

Töökoormuse suurenemisest ning ettevõtete finantsseisu paranemisest tulenev keskmine kuupalga kasv käesoleval aastal jätkub, ulatudes 4,8%ni. Palkasid on jõudsamalt kasvatas erasektor, kus selle teevad võimalikuks suurenenud töömahud ning ettevõtete majandusliku olukorra paranemine. Lisaks on teatud tegevusalade puhul sissetulekuid kasvatas teguriks tööjõu nappus ning vajadus hoida spetsialistide motivatsiooni. 2012. aastal kasvab keskmine brutokuupalk 5,0% ning prognoosiperioodi lõpuks kiireneb 5,5%ni. Reaalpalk püsib käesoleval aastal võrreldes eelmise aastaga samal tasemel, kuid järgmisel aastal kasvab 2,2% ning 2015. aastaks ulatub kasv 2,7%ni. Tööviljakuse reaalkasv alaneb käesoleval aastal 1,1%ni, kuid hakkab järgnevatel aastatel taas kiireneva, ulatudes prognoosiperioodi lõpuks 2,7%ni.

2011.a septembris avalikustas Siseministeerium uurimuse Eesti KOV võimekuse kohta. Uurimise aluseks on 29 eri näitajat: rahvastikust, sotsiaalkaitsest, finantsvõimest, teenustest, e-võimest, jne. Eraldi on välja toodud 2010 aasta, kui ka nelja viimase aasta keskmine. Iga näitaja sai punktid ja vastavalt nendele formeerus ka koht kohalike omavalitsuste pingreas:

Kood	KOV üksus	Koht 2007-2010	Koht 2006-2009	Koht 2005-2008	Koht 2010	Koht 2009	Koht 2008
371	KÄRDLA LINN	42	43	43	44	41	45
175	EMMASTE VALD	45	49	63	41	61	55
368	KÄINA VALD	76	75	91	101	63	80
639	PÜHALEPA VALD	106	111	123	109	108	111
392	KÖRGESSAARE VALD	150	161	170	179	132	166

Esitatavas eelnõus ei ole kajastatud sihtotstarbeliselt saadavaid toetusi.

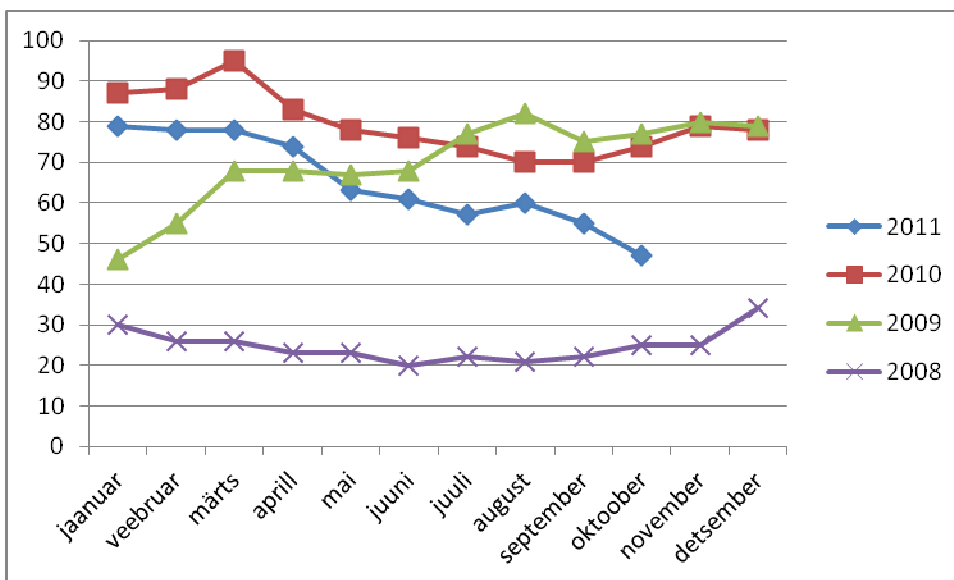
Koondeelarve võrdlus

	2010 tegelik	2011 eelarve	2012 eelnõu
Põhitegevuse tulud kokku	1 398 724	1 463 865	909 870
Maksutulud	647 106	713 437	743 230
sh tulumaks	532 065	595 200	625 000
sh maamaks	115 041	118 237	118 230
Tulud kaupade ja teenuste müügist	125 291	140 851	130 390
Saadavad toetused tegevuskuludeks	593 796	588 678	15 000
sh tasandusfond (lg 1)	0	0	0
sh toetusfond (lg 2)	205 902	203 392	0
sh toetused tegevuskuludeks	387 894	385 286	15 000
Muud tegevustulud	32 531	20 899	21 250
Põhitegevuse kulud kokku	1 182 322	1 235 602	841 420
Antavad toetused tegevuskuludeks	98 243	89 886	38 675
Muud tegevuskulud	1 084 079	1 145 717	802 745
sh personalikulud	618 907	597 770	429 763
sh majandamiskulud	457 209	542 203	364 362
sh muud kulud	7 963	5 743	8 620
Põhitegevuse tulem	216 402	228 262	68 450
Investeeringustegevus kokku	49 135	43 965	31 080
Põhivara müük (+)	0	3 196	24 380
Põhivara soetus (-)	0	-20 601	-7 000
Põhivara sihtfinantseerimine (+)	29 450	50 022	0
Finantstulud (+)	29 591	19 948	20 700
Finantskulud (-)	-9 906	-8 600	-7 000
Eelarve tulem	265 537	272 227	99 530
Finantseerimistegevus	-78 835	-78 829	-78 830
Kohustuste võtmine (+)	0	0	0
Kohustuste tasumine (-)	-78 835	-78 829	-78 830
Likviidsete varade muutus	186 702	193 398	20 700

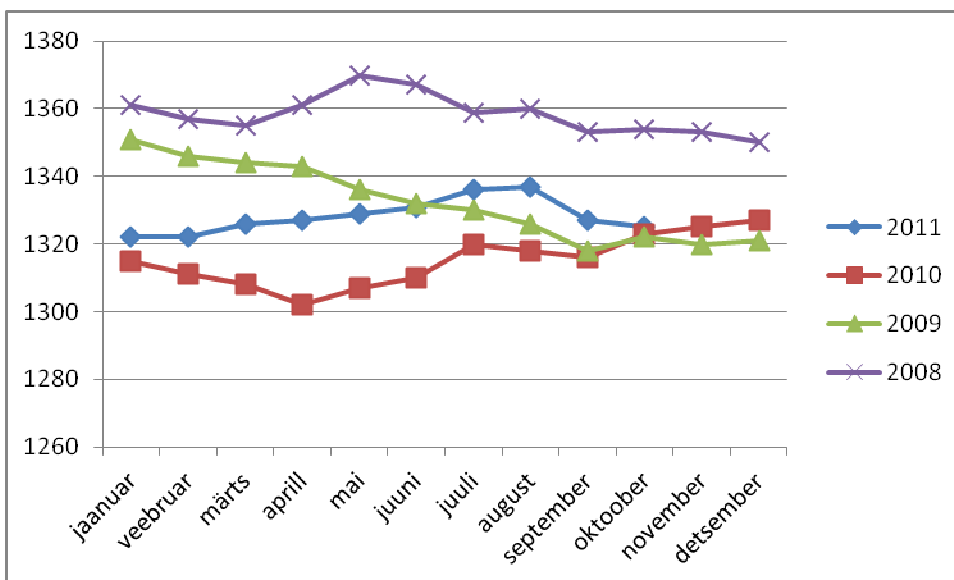
1. TULUD

1.1 Füüsilise isiku tulumaks

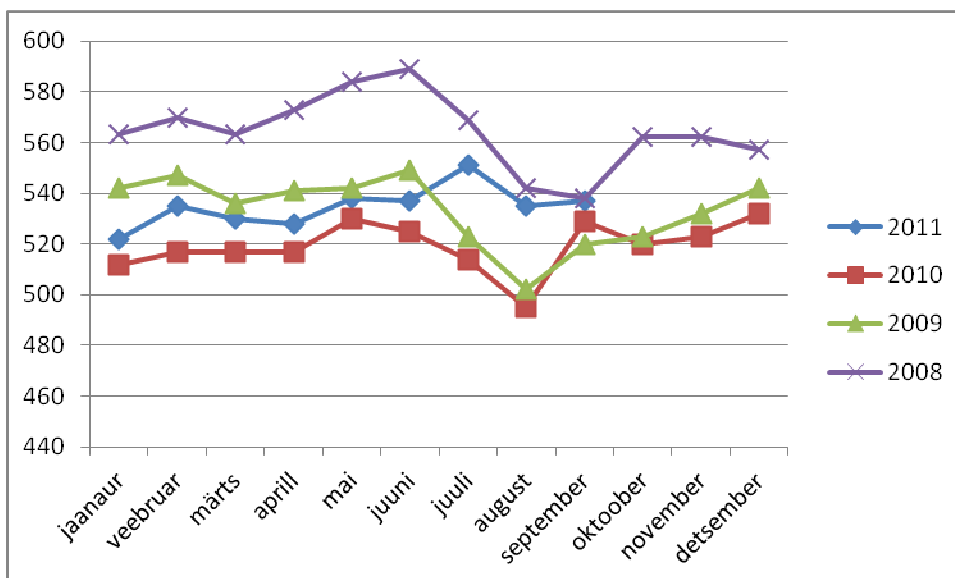
Üksikisiku tulumaks laekub tulumaksuseaduse alusel. Maksu arvestab täismahus Maksu- ja Tolliamet ning kajastab füüsiliselt isikult saadud tulumaksust osa edasiantava maksuna KOV-le. 2011.aastal eraldab Maksu- ja Tolliamet kohalikele omavalitsustele 11,4% antud territooriumile registreeritud isikutelt laekunud üksikisiku brutotulust.

Joonis 1. Töötud aastatel 2008 – 2011

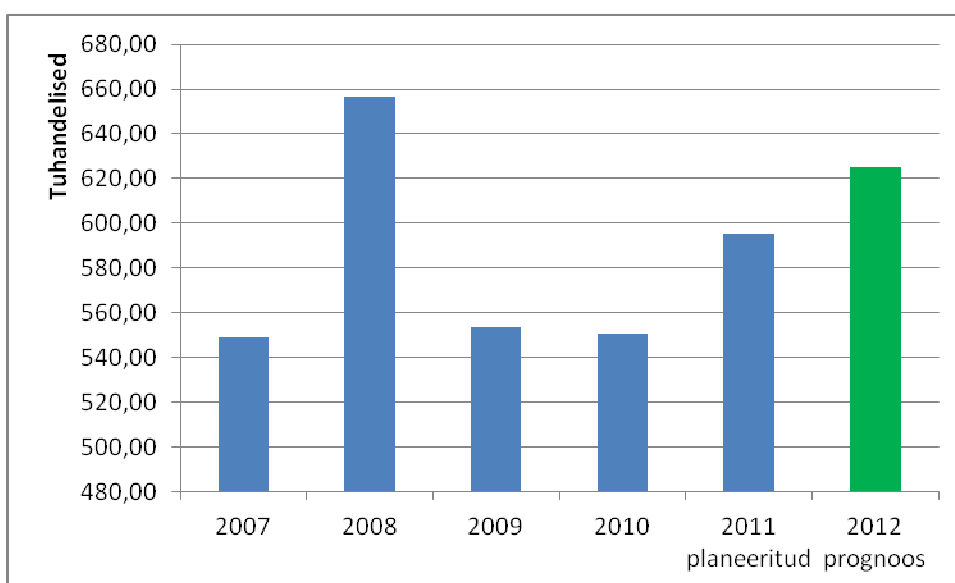
Joonis 2. Elanike arv aastatel 2008 -2011

Joonis 3. Maksumaksjate arv aastatel 2008 – 2011

Näitaja	2011(9 kuud)	2010	2009	2008
keskmine sissetulek eurodes	826	753	730	786
maksumaksja suhe elanikkonda	40,26%	39,48%	40,02%	41,55%
töötuid elanikest	4,91%	6,03%	5,27%	1,82%

Rahandusministeerium prognoosib 2011. aasta lõpuks palgakasvu 4,6% ulatuses. 2012.aastaks kavandatakse keskmise palga tõusuks 5,0%. 2012. aasta riigieelarve üleandmisel planeerib Vabariigi Valitsus füüsilise isiku tulumaksu kasvu järgneval aastal 12,1%.

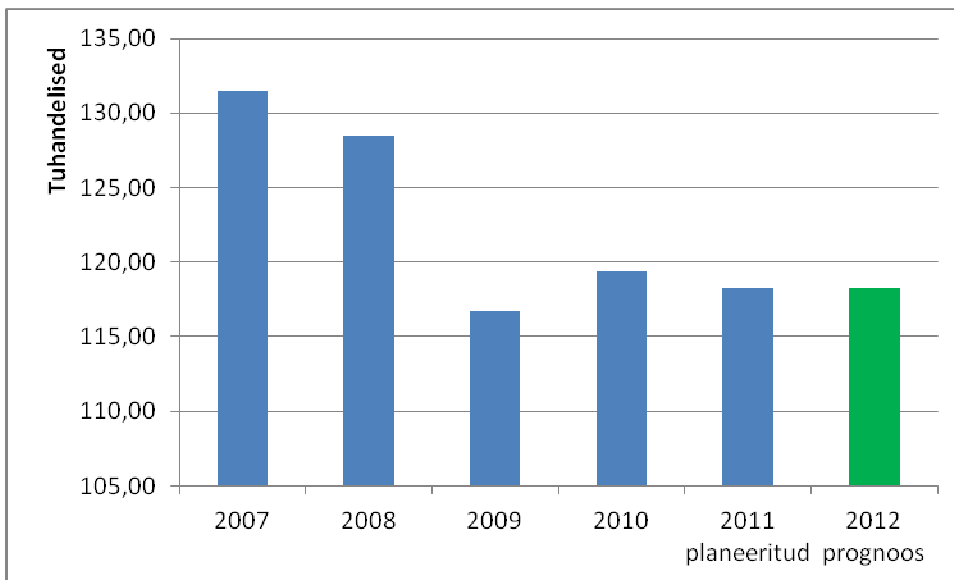
Joonis 4. Tulumaksu laekumine valla eelarvesse perioodil 2007 - 2012

Tulumaksu laekumiseks planeeritakse 625 000 eurot.

1.2 Maamaks

Maamaks arvutatakse Keskkonnaministri 30. novembri 2001.a määruse nr 50 „Maa korralise hindamise tulemuste kehtestamine“ alusel määratud maatüki maksustamishinna ja Maamaksuseaduse § 5 ettenähtud maamaksumäär 0,1 - 2,5% korrutamise tulemusel. Maksumäär kehtestab kohaliku omavalitsuse volikogu. 2012.aastal muutusi maksumääras ei ole planeeritud, seega on hinnatsoonis H0392001 maksumääraks 1,5% maa maksustamishinnast aastas, hinnatsoonis H0392002 2,5% ning valla haldusterritooriumil haritava maa ja loodusliku rohumaa maksumäär 1,5%.

Maamaksu kogusumma sõltub maksuvabastustest ja soodustustest. Kui omavalitsus rakendab maksuvabastusi, siis kohalike omavalitsusüksuste eelarvetulude vähenemist riigieelarvest ei hüvitata.

Joonis 5. Maamaksu laekumine eelarvesse perioodil 2007 -2012

Maamaksu laekumiseks prognoositakse 2011 a tasemel 118 230 eurot.

1.3 Omatulud

Riigilõivud

Vallaelarvesse laekuvad vastavalt riigilõivuseadusele riigilõivud:

- Ehituslubade väljastamine;
- Kasutusloa väljastamine;
- Kirjaliku nõusoleku taotluse läbivaatamise eest;
- Majandustegevuse registritoimingud.

Tulu hariduse majandustegevusest

Tulu koosneb valla hallatavate haridusasutuste omatuludest, teistelt omavalitsustelt saadavast tulust, kui nende õpilased käivad Kõrgessaare valla hallatavates haridusasutustes.

Vastavalt Koolieelse lasteasutuse seadusele toimub lasteasutuse majandamiskulude, personali töötasu ja sotsiaalmaksu ning õppevahendite kulude osaline katmine volikogu

otsuse alusel vanemate poolt. Kõrgessaare valla lasteaias Vigri on õppetasu suuruseks kehtestatud 9,60 eurot kuus (perest lasteaias käiva esimese lapse kohta), 6,40 eurot (2 last perest – teine laps) ja 4,80 eurot (3 last perest – kolmas laps). Arvestusperioodiks on 11 kuud.

Vastavalt Koolieelse lasteasutuse seadusele katab lapse toidukulu lasteasutuses vanem. Lasteaias Vigri on toiduraha arvestuse aluseks tegelik toiduainete kulu maksumus. Toidupäeva maksumusest on lõunasöögi osatähtsus ca 50%, hommikusöögi osatähtsus 20%, õhtusöögi osatähtsus 30%.

Koolilõuna maksumus õpilaste toitlustamisel on 0,96 eurot, koolilõuna maksumus teistele on 1,60 eurot (supipäeval) ja 2,24 eurot (praepäeval). Söökla väljarentimisest saadav tasu on 153,39 eurot kuus ning ruumi (saali) kasutamine 7,67 eurot tund.

Lauka Põhikoolis viiuli- ja klaveriõppe tasu on 19,17 eurot kuus, arvestusperiood 9 kuud. Lasteaias Vigris tantsuringi tasu 6,40 eurot kuus.

Kõrgessaare Vallavalitsuse määrusega kinnitatakse igal aastal munitsipaalkooli ja lasteaias õpilaskoha tegevuskulu arvestuslik maksumus järgmiseks aastaks, mis on aluseks arvlemisel teiste omavalitsustega.

Tulud kultuurialasest tegevusest

Vastavalt Rahvaraamatukogu seadusele ja kohaliku omavalitsuse üksuse regulatsioonidele rahva-, eriala- ja teadusraamatukogude põhimäärusejärgsest tegevusest laekuvad tulud on lugejapiletite müük, viiviste võtmine, raamatukogudevaheline laenutegevus, raamatute müük, paljundustööd, fototeenused, näituste korraldamine jms.

Vastavalt kohaliku omavalitsuse üksuse regulatsioonidele rahva- ja kultuurimajade põhimäärusejärgsest tegevusest on pääsmete müügist laekuvad tulud, samuti ruumide (üritusteks) üürimisest. Lisaks tulu täiskasvanute ringitegevusest.

Laekumised spordiasutustelt

Vastavalt Spordiseadusele ja kohaliku omavalitsuse üksuse regulatsioonidele spordibaaside ja –komplekside põhimäärusejärgsest tegevusest tulenevate tasuliste teenuste osutamisest laekuvad tulud nagu spordiürituste korraldamine (osavõtutasud), spordirajatiste rent (jõusaali kasutamine), saunade, duššide kasutamine.

Laekumised sotsiaalasutustelt

Koduteenuste osutamise lepingud on hetkel sõlmitud üheksal isikul, 2012 on planeeritud täiendavalt sõlmida koduteenuste osutamise leping vähemalt ühe isikuga, lisaks lühiajalisi lepinguid keskmiselt kahele isikule paar kuud aastas. Teenuse saajad tasuvad vastavalt sõlmitud lepingule 7% -10% oma pensionist. Osutatakse ka sotsiaaltransporditeenust.

Lauka Päevakeskuses osutatavateks teenusteks on pesu pesemine, triikimine ning pisiparandused, dušši kasutamise võimalus ja ruumide rent.

Laekumised elamu- ja kommanaalmajandusest

Veevarustuse müügitulu, ühisveevärgist tarbitava vee üks m³ maksab 0,56 eurot.

Sotsiaalhoolekande seadus § 14 järgi on kohalik omavalitsus kohustatud andma eluruumi isikule või perekonnale, kes ise ei ole suuteline ega võimeline seda endale või oma perekonnale tagama,

luues vajaduse korral võimaluse sotsiaalkorteri üürimiseks. Aluseks on Kõrgessaare Vallavolikogu 21. detsembri 2000 määrus nr 32 „ Sotsiaalkorteri üürile andmise ja kasutamise korra kinnitamine“.

Ühetoaline kõigi mugavustega sotsiaalkorter asub aadressil Näkmani 5-14 ja on planeeritud puudega isiku majutamiseks ning on hetkel kasutuses. Ühetoaline korter Tööstuse 28 on planeeritud vältimatut abi vajava isiku(te) majutamiseks Sotsiaalhoolekande seaduse § 9 alusel.

Kolm korterit Lauka külas aadressidel Käina tee 28-7 (kahe toaline), Käina tee 14-16 (kolme toaline) ja Käina tee 14-17 (nelja toaline) on välja üüritud.

Laekumised keskkonnaalastelt tegevustelt

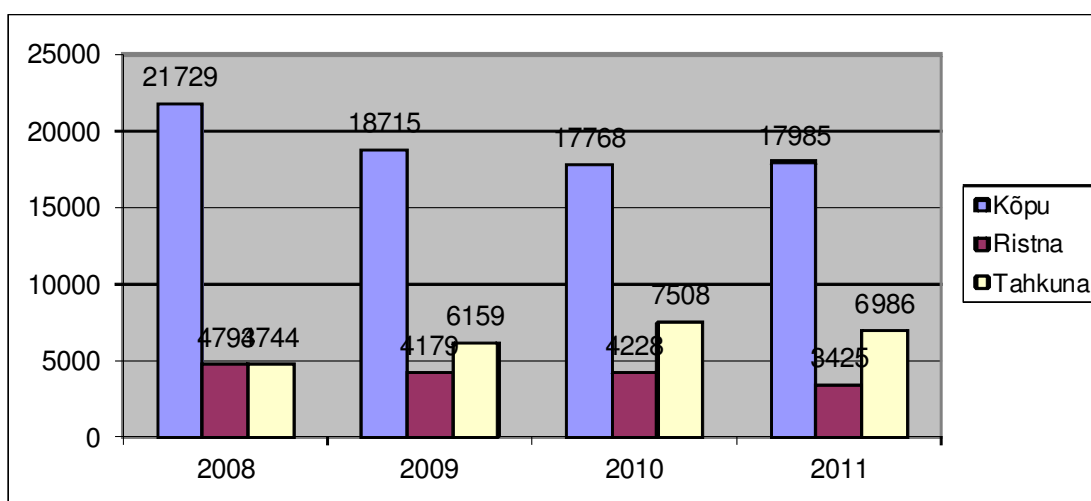
Kanaliseerimisteenuste müügitulu ühiskanalisatsiooni kasutamisel maksab üks m³ 1,20 eurot.

Laekumised üldvalitsemisest

Siin kajastatakse tulu planeeringute kuulutuste avaldamise eest valla teatajas, erastamise eeltoimingute tasu, veoseloa eest teede sulgemise ajal, ametiauto ja –telefoni kulude katteks laekuv tulu.

Laekumine muudelt majandusaladelt

Tuletornide (Kõpu, Tahkuna, Ristna) pääsmete müügitulud. Pääsmete hinnad kõikides tuletornides on ühtsed: täiskasvanu 2 eurot ja õpilane 1 euro.

Joonis 6. Ülevaade tuletornide külastatavusest 2008-2011

Külastajate koguarvust moodustavad õpilased keskmiselt 33%.

Üüri- ja renditulud

Kajastatakse vallale kuuluvate kinnisvarainvesteeringute ja mitteiluruumide üürile andmisest saadavat tulu, samuti kasutatud internetiühenduse, elektri ja telefoni kasutamise katteks saadavat tulu.

Hoonestusõiguse seadmise tasu

Munitsipaalmaale hoonestusõiguse seadmise reglementeerib seaduste alusel kohaliku omavalitsuse üksus ning hoonestusõiguse tasu laekub omavalitsuse üksuse eelarvesse. Kõrgessaare vallal on alates 2002.a II kvartalist hoonestusõiguse seadmise leping Elisa Eesti AS-iga 35. aastaks tasuga 166,17 eurot kuus.

Maa rendi tulu

Maa renditulu on tasu riigi- ja munitsipaalmaa, samuti muude valitsussektori subjektide omandusse kuuluva maa lepingu alusel piiratud ajaks kasutusse andmise eest. Maa rendist laekuv tasu on 13,42 eurot aastas.

Muu kaupade ja teenuste tulu

Heakorraauto (Renault) kasutamine, lumelükkamise teenuse katteks, muruniitmise ja trimmerdamise teenus.

Omatulude võrdlus aastatel 2007 -2012

	Omatulud	2007	2008	2009	2010	2011 eelarve	2012 prognoos
32	Kaupade ja teenuste müük	119531,1	118548,3	115686,9	117923,7	140850,7	130390
320	Riigilõivud	7807,92	10800,53	9349,47	4310,03	4933	4500
3220	Laekumised haridusasutustelt	32687,61	30574,59	33886,23	37766,3	33635	19460
3221	Laekumised kultuuriasutustelt	2364,78	1871,71	1857	3775,67	3391,7	2000
3222	Laekumised spordiasutustelt	606,52	1030,89	819,98	394,42	959	750
3224	Laekumised sotsiaalasutustelt	5008,9	7473,49	8365,38	5343,16	5313	5420
3225	Laekumised elamu- ja komm.	8606,54	8924,49	7918,03	8247,42	14077	14870
3226	Laekumised keskkonna.	10323,05	12539,59	13559,62	14022,88	17138	15000
3229	Laekumised üldvalitsemiselt	1686,87	1478,73	1344,63	805,67	966	1100
3232	Laekumised muudelt	43132,71	34762,1	30886,58	31773,03	47635	54000
3233	Üüri- ja renditulud	3971,15	5906,78	4052,19	5877,21	7204	9780
3237	Laekumised õiguste müügist	2007,46	2007,46	2007,46	2007,46	2007	2010
3238	Muu teenuste müük	1327,57	1177,9	1640,28	3600,46	3592	1500

1.4 Toetused – hetkel esitatavas eelnõus ei ole kajastatud

Sihtotstarbelised toetused

Sihtotstarbelised toetused jagunevad omakorda sihtotstarbe järgi toetusteks jooksvateks kuludeks ning põhivara soetamiseks mõeldud toetusteks.

Sihtotstarbelised toetused tegevuskuludeks on igapäevaelu toetamise teenus, lapsehoiuteenus, raamatukogule raamatute soetuseks, õppelaenu kustutamiseks, projektide toetused (INNOVE SA, EAS, KIK jm).

Sihtotstarbelised toetused põhivara soetuseks on teede renoveerimiseks jms.

Mittesihtotstarbelised toetused

Riiklikud toetused vallaelarvesse – toetusfond (toimetulek, lasteaia õpetajate koolitus, ainesektsioonide tegevus, õpilaskodu toetus, koolilõuna toetus, pedagoogide töötasu, koolitus, õppevahendid).

1.5 Muud tegevustulud

Saastetasu laekub kohalikele omavalitsustele saastetasu seaduse alusel. Tulu arvestab Keskkonnaministeerium ja Maksu- ja Tolliamet kannab selle kohalikele omavalitsusele.

Põhitegevuse tulud kokku 909 870 eurot

2. KULUD

Vastavalt Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6-le on kohaliku omavalitsuse ülesanneteks korraldada antud vallas või linnas sotsiaalabi ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, territoriaalplaneerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla teede ja linnatänavate korrashoidu, juhul, kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Samuti on omavalitsusüksuse korraldada antud vallas või linnas koolieelsete lasteasutuste, põhikoolide, gümnaasiumide ja huvialakoolide, raamatukogude, rahvamajade, muuseumide, spordibaaside, turva- ja hoolekodude, tervishoiuasutuste ning teiste kohalike asutuste ülalpidamist, juhul kui need on omavalitsusüksuse omanduses.

Kõrgessaare valla 2011.aasta eelarves on kulud grupeeritud valitsemisfunktsioonide klassifikaatori COFOG (Classification of the Functions of Government) alusel järgmiselt:

- Üldvalitsemine (vallavolikogu, vallavalitsus, reservfond, võla teenindamine, osalemine maakondlikes või üleriigilistes organisatsioonides).
- Majandus, keskkonnakaitse, elamu- ja kommunaalmajandus (tänavate korrashoid, liikluskorraldus, transpordikorraldus, planeerimine, haljastus, jäätmekäitlus, heitveekäitlus, elamu- ja kommunaalmajandus, veevarustus, tänavavalgustus, eelnimetatud valdkondade haldamine).
- Vaba aeg, kultuur, sport (Vaba Aja Keskus (sh noortekeskus), raamatukogu, kohalikud kultuuri- ja spordiüritused, seltside toetamine jms).
- Haridus (lasteaed, gümnaasium, koolihaldusasutus, lasteaia-, põhikooli- ja huvikooliteenuste ostmine teistelt KOV-lt, õpilasvahetus).
- Sotsiaalne kaitse (puuetega inimesed, eakad, lastega pered, töötud, ravikindlustusega hõlmamata isikud, päevakeskus, valdkonna haldamine).

Valitsuse seisukoht personalikulude planeerimisel on säilitada tasud 2011 aasta tasemel, ümardades ülespoole 0 ja 5-ga lõppevaks täiseuroks.

2.1 ÜLDVALITSEMINE

Valla juhtimine on suurel määral seotud temale seaduste ja teiste riigivõimu aktidega pandud funktsioonide täitmisega ja valla maine kujundamisega.

Omavalitsuse juhtimises on olnud viimastel aastatel stabiilsus, välja on kujunenud juhtimisstruktuur. Kuna nõuded on rangemad ning riigi poolt on delegeeritud järjest enam ülesandeid omavalitsusele, siis olemasolevate ametikohtade arvuga suudetakse vaid olulisem osa ülesannetest täies mahus täita.

Üldvalitsemise all kajastatakse vallavolikogu ja -valitsuse, üldise reservfondi, laenuintresside tagasimaksete ja üldiste avaliku sektori ülekannete kulusid.

Volikogu

Eesmärk: arengukava tegevuskava täpsustamine aastatel 2013 - 2017 ja eelarvestrateegia koostamine perioodiks 2013-2017; vähendada hallatavate asutuste dubleerivaid tegevusi.

Personalikuludes volikogu üheksa liikme ja sekretäri tasud.

Majanduskuludes eraldatud vahendid esindamiseks.

Vallavalitsus

Personalikuludes vallavanema, abivallavanema, vallasekretäri, asjaajaja, koristaja, raamatupidajate, IT spetsialisti ja registripidaja personalikulud.

Majandamiskuludes on planeeritud lisaks kulutused e-arvesüsteemi kasutusele võtmiseks 2012.aastal. Tagamaks võimalusi paremaks töötamiseks ning andmevahetuseks kaasaegsete, konkreetse üksuse vajadusi arvestavate infotehnoloogilise riist- ja tarkvaraga on planeeritud tarkvara soetust (kõigile valla allasutustele) ning hädavajalikuks riistvaraks.

Esinduskuludes lilled sünnipäevadel, juubelitel, kinkekaardid, kulud esindamiseks väljaspool valda jms, meened, valla moodustamise 20.aastapäeva tähistamine, valla preemia.

Reservfond - ettenägematuteks kuludeks.

Võla teenindamine - olemasolevate laenude intressid, arvelduskrediidi uuendamine.

Ühistegevus

Omaavalitsuste vahelises koostöös osalemine (HOL, EMOL), MTÜ Hiidlaste Koostöökogu, HIIUKALA, Kõrgessaare sadam osalemine, üle Hiiumaalistes arendusprojektides osalemine.

Omafinantseerimise fond - tegevusprojektide omaosaluste katmine.

2.2 **MAJANDUS**

Maakorraldus

Personalikuludes on arvestatud maanõuniku töötasu koos maksudega.

Majandamiskuludes on maade arvestuse ja maamaksu programmi M-expert arendustasu, mobiiltelefoni kasutamise tasu ja isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise eest makstav tasu.

Valla teed

Valla teede ja tänavate remont, hooldus.

Vallal on inventariseeritud ja avalikuks kasutamiseks määratud 90,2 km teid ja tänavaid, sellest 5,5 km on tänavad. Asfaltkattega on 4,3 km ja pinnasteid 1,4 km.

Kohalikele teedele eraldiste kasutamise eesmärk on tagada igal aastaajal teede sõidetavus ja hoole (lumetõrje, hõõveldamine ja katete uuendamine). Majandamiskuludes on riigieelarvest eraldatud vahend.

Tuletornid

Üldeesmärgiks: Tuletornide külastamine on meeldiv ja turvaline.

Kulud kaetakse omatulude arvelt. 2012.a valmivad Kõpu tuletorni välisfassaadide kiviosa restaureerimise ehitusremonttööd. Töid teostab EBC Ehitus AS.

Militaar

Militaarajaloomuuseumi majandamine on kuluefektiivne, teenuste arendamine stabiilne ja kõik külastajad on rahul.

MTÜ Hiiumaa Militaarajalooselts kasutab „Avaliku kasutuse ja koostöölepingu” alusel Tahkuna kordon kinnistut. Kulud kaetakse omatulude arvelt.

Planeeringud

Kõrgessaare tehнопargi ja Sireeni detailplaneeringud.

Muu majandus

Ehitusnõuniku 0,8 ametikohta personalikulud. Majanduskuludes telefoni ja auto kasutamise kulud.

2.3 **KESKKONNAKAITSE**

Jäätmekäitlus

Vallal on vastu võetud Hiiumaa valdade ühine jäätmekava. Hiiumaa prügila asub Käinas. Ohtlike jäätmete kogumispunkt on Kõrgessaare alevikus. Pakendijäätmete kogumiseks on 9 jäätmemaja ja lisaks spetsiaalsed konteinerid Laukal, Kõrgessaare alevikus ja Kõpus.

Alates 01. aprill 2011 on rakendatud olmejäätmete korraldatud vedu.

Majanduskuludes on eelarvesse planeeritud kulutused jäätmeveole ja jäätmeregistri arendustasu M-experdis.

Heitvee käitlus

Heitvee normidekohane puhastus, kuludes ka pumba hooldus.

Heakord

Eesmärk on tagada Kõrgessaare aleviku ja valla territooriumil asuvate avalike kohtade heakord. Kõrgessaare aleviku haljasalade ja pargi (2,93 hektarit) muru hooldus ja lehtede ning murdunud puude ja okste koristamine.

Valla omandis olevate 10-ne autobussiootekoja, 9 pakendijäätmemaja ja nende ümbruse korrashoiu tagamine. Luidja ja Mangu ranna korrashoid. Talvine lumekoristus avalike objektide juurdepääsuteedelt.

Personalikuludes on heakorratöötaja ja haljastustöölise töötasud koos maksudega.

Majanduskuludes kulud telefonile, eririetusele, küttele, määrdeainetele ja remondivahenditele. Heakorratöötaja kasutuses oleva auto ülalpidamiskulud ning kasutusliisingu tasud.

2.4 **ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS**

Veemajandus

Tervisekaitse nõuetele vastava joogivee varustuse tagamine. Kuludes lisaks majanduskuludele ühe pumba soetus ning ühe hooldus.

Tänavavalgustus

Tänavavalgustusvõrguga on haaratud Kõrgessaare alevik ja Lauka küla. Kõrgessaare aleviku tänavavalgustusvõrk on amortiseerunud (isoleerimata õhuliinid ja oksüdeerunud juhtmed, puitkandepostid vajavad väljavahetamist), mistõttu võrgu haldamine on muutunud kulukaks. Vajadus on nii Laukal kui Kõrgessaares tänavavalgustuse laiendamiseks ning olemasolevate tänavavalgustuspostide asukohtade muutmiseks, et tagada parem valgustatus teeäärtes (praegu asuvad postid peamiselt hoonete lähedal, jättes teeäärsed liikumisalad pimedaks). Tänavavalgustus on Reigi kalmistu parkla ja Kõrgessaare teeristi vahelisel kergliiklusteel.

Elamumajandus

Olemasolevate (Käina tee 14-17, Käina tee 14-16, Käina tee 28-7) ruumide kasutus on optimaalne. Kuludes otsekulud, mille katavad üürnikud.

Kalmistud

Kalmistute korrashoid, liiva, vee ja inventariga kindlustamine.

Personalikuludes on valla viie kalmistu korrashoiuga tegelevate kalmistuvahtide (2,3 kohta) töötasud koos maksudega.

Majanduskuludes liiva ja vee varumine kalmistutele, käimlate tühjendamine, muruniidukite ja trimmerite küte jm. Inventari soetused ja remont ning eririietuse soetamine.

Hulkuvad loomad

Seadusest tulenevate kohustuste täitmiseks hulkuvate koduloomadega ja vajadusel teenuste ostmiseks.

Kommunaalmajandus

Tagada valla allasutuste ja elanikkonna kommunaalmajandustaristute sanitaartingimustele vastav tõrgeteta toimimine.

Personalikuludes süsteemispetsialisti ja veemajandustehniku töötasud koos maksudega.

Majanduskuludes kulud telefonidele, isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise eest makstav tasu ning hoone ülalpidamiskulud.

2.5 KULTUUR

Vaba aja veetmine

Eesmärk: valla maine on positiivne, siinsed üritused on tuntud, hästi korraldatud ja rahvarohked, põnevad ja kasulikud. Meie vald on meeldiv koht vaba aja veetmiseks.

Kuludesse on kavandatud vahendid B7 noortelaagri transpordikulude toetuseks, laulu- ja tantsupeo ettevalmistamiseks transpordikulude osalist katmist ning muud väiksemad üritused.

Valla teataja

Eesmärk: kodanike kaasamine, infovahetus.

Kõrgessaare Vaba Aja Keskus

Vaba Aja Keskus täidab ka 2012 aastal oma põhimäärusest tulenevaid ülesandeid kultuuri- spordi -ja noorsootöö valdkondades. Viimased rasked aastad riigi majanduses ei jätnud puutumata ka Kõrgessaare valla eelarve võimalusi, seal hulgas ka VAK-i võimalusi teha oma tööd parimal võimalikul viisil. Vananenud ja amortiseerunud on eriti helitehnikaga seotud inventar, samuti spordiinventar. 2012 aastal loodaks neid positsioone järele aidata.

Kõrgessaare Vaba Aja Keskus jätkab 2012 aastal vastavalt oma põhimäärusele tööd kultuuri- spordi ja noorsootöö suunal, pakkudes vallahvale võimalusi osaleda erinevate huviringide (rühmade) ja treeninggruppide töös. Samuti on tööplaani projektis erinevaid kultuuri- ja spordiüritusi-tegevusi. Eraldus projektis spordiüritustele 5000 eurot ning kultuuriüritustele 5500 eurot.

Sporditeenused 2012		Kultuuriteenused 2012	
aeg	sisu	aeg	sisu
jaan	sportlik koolivaheaeg	jaan	koolivaheaja kunstipäevad
	saalihoki MV osalustasu II osa	24.veebr	Vabariigi aastapäev
jaan -aprill	osalemine U-19;		vastlapäev
märts	saalihoki siseturniir	märts	kevade tervitamine
aprill	jüripäeva korvpalliturniir	mai	emadepäev
	kepikõnnipäev		kunstiringi kevadnäitus
aprill - okt	Eesti MV III liiga jalgpall	juuni	lastekaitsepäev
mai	Kõrgessaare - Luidja jalgrattasõit		kunstiringi suvine laager
juuni	lastekaitsepäev		jaaniõhtu
	Kõrgessaare jaanijooks	august	pargimuusika kontserdid
	jaaniturniir korvpallis		1. kl pidulik kokkusaamine
juuli	Viskoosa Cup	nov	hingedepäev
	Luidja rannavolle		jõulupidu
	Luidja triatlon		koduste laste pidu
	Kõrgessaare tänavakorvpalliturniir		uusaasta
aug	suvemängud	jaan - dets	noortekeskus
okt - dets	saalihoki MV osalustasu I osa		
	noorte MV		
	võistlussõidud		
	kadriturniir		

Eelarve kulude osas töötajate personalikulud 5,5 ametikohale ning töövõtulepingutele (ringide tegevused).

Majanduskuludes lisaks administreerimise ja hoonete kuludele helitehnika toimimiseks vajalike vahendite soetus ning ka võrk-ja korvpallide ostmise. Neid ei ole juba mitu aastat ostetud ja neid on väga vähe alles jäänud. Kehalise kasvatuses ja treeningutes on vajadus nende järele ka arvuliselt küllaltki suur. Noortekeskuses olemasolev mööbel on suures osas kasutatud kaup (vanad Vigri toolid, suur mängulaud Dagotarist). Soetustes mainitud asjad on

noortekeskusele väga vajalikud. Koopiamasin (vanus vähemalt 15 aastat) ja printer on meil täiesti amortiseerunud – need peab uued soetama.

Kõrgessaare raamatukogu

Toetades elukestvat õppimist ja enesetäiendamist, täiendada raamatufondi lisaks ilukirjandusele võimalikult mitmekülgse teatmekirjandusega, tekitada varases nooruses lastes huvi lugemise ja teadmiste omamise vastu ning täiskasvanuil võimaldada oma teadmisi- ja lugemishuvi rahuldada.

Tuginedes Rahvaraamatukogude seadusele on Kõrgessaare Raamatukogu eesmärk tagada elanikele vaba ja piiramatut juurdepääs informatsioonile, teadmistele, inimõtte saavutustele ning kultuurile, toetada elukestvat õppimist ja enesetäiendamist. Raamatukogu osutab lugejale tasuta rahvaraamatukogu põhiteenuseid ja tasulisi eriteenuseid.

Kõrgessaare vallas on välja kujunenud optimaalne variant, kus raamatukogul on teeninduspunktid Kõpus ja Laukal. Kõpus on aastatel 2007-2010 olnud stabiilselt lugejaid 16 – 18 (vahemaa Kõrgessaare Raamatukoguga 21 km), Kõrgessaares ja Laukal kokku oli aastatel

	2007	2008	2009	2010
Raamatukogu kasutajaid	498	464	457	465
elanike arv vallas	1393	1371	1350	1321

Vaatamata rahvastiku pidevale vähenemisele leiab raamatukokku tee enam inimesi, kuna see on üks väheseid kohti, kus saab tasuta teenust. Eriti hüppeliselt on kasvanud ajakirjade ja ajalehtede laenutamine nii Laukal kui Kõrgessaares.

Personal: Kõrgessaares 1,8 kohta – tagab raamatukogu lahtioleku koolituste, lähetuste ja õppepäevade-seminaride ajal (ilma osalemata pole võimalik oma tööd hästi teha) ning klientide teeninduse ka ürituste ajal. Samuti võimaldab teha sisulist tööd, (töö ei seisne ainult raamatute laenutamises) korraldab regulaarselt väljapanekuid ja näitusi. Raamatukogu juures tegutseb käsitööring „Linnusilm”, koostööpartner TÕN raames ja Kõpu IK-ga.

Laukal 0,5 kohta, kasutajaid ~ 115, eriti suur rõhk lastel, sest Laukal ei olegi lastel mujale minna kui raamatukokku ja laenutaja tegeleb nendega. Suurenenud ajalehtede-ajakirjade laenus eeldab, et raamatukogu oleks ka suvel avatud, sellest puhkuse asendaja vajadus. Praegu käib laenutaja puhkuse ajal igal reedel laenutamas (kõik parema teeninduse nimel). Kõpus 0,2 kohta laenutajat.

Seltsitegevus

MTÜde tegevus on stabiilne, liikmed on aktiivsed vallaelus osalejad ja head partnerid omavalitsusele.

Majanduskuludes Lauka piirkonna külaarendusseltsile kuuluva hoone elektrikulu (ka tuludes) ja Haridusselts EDU elektri- ja interneti kulu (elekter ja osa interneti tuludes).

Vähesel määral on kavandatud aktiivselt tegutsevaid mittetulundusühinguid toetada tegevustoetusega.

2.6 HARIDUS

Lasteaed Vigri

Lasteaed on ainuke alusharidust andev õppeasutus Lääne-Hiiumaal. Meil käib lapsi Kidastest Kalanani. Meie missioon: Oleme lasteaed, kuhu laps tahab tulla, kuhu lapsevanem tahab oma last tuua, kus töötaja tahab töötada. Meie peaesmärk: koostöös lapsevanematega loome lastele arengut soodustava ja individuaalsust arvestava turvalise kasvukeskkonna. Seisuga 20.09.2011 käib lasteaias 40 last. Oktoobris lisandub sõimerühma kaks last, detsembris üks laps ning veebruaris 2012 kaks last. Märtsiks 2012 on majas 45 last. Sõimes on kohad täis, võimalik on juurde võtta lapsi aiarühmadesse.

Personal: Lasteaia tugevus on tema haritud, suurte kogemustega ja püsivas kaadris. Meil töötab üks magistri haridusega, kaks kõrgharidusega ja viis keskeriharidusega pedagoogi. Kahele on omistatud vanemõpetaja ametijärk. Õpetajate staaž on 3-37 aastani. Kuna seaduse muudatus abiõpetajate väljaõppe kohta hakkab kehtima 2012 sügisel, siis on vajalik asendustasude olemasolu.

Majandamiskuludes kulud administreerimiseks, hoone ülalpidamiseks, õppevahenditele ning toiduainetele.

Lauka Põhikool

Kooli üldiseks eesmärgiks on tagada kooli õppetase vastavus riiklikus õppekavas kehtestatud nõuetele. 2012.aastal on kooli eesmärgiks paremini korraldada ja teostada HEV õpilaste arengut ja toimetulekut. Selleks tuleb taastada tugiõpetaja ametikoht. Samuti võimaldada õpilastel osaleda normaalselt kultuuri- ja spordiüritustel ning õppereisidel väljaspool kooli.

Seose sellega, et Lauka Põhikoolis õppivate õpilaste hulgas on aastatega tunduvalt suurenenud hariduslike erivajadustega õpilaste arv ning on tõusnud ka kasvatuslike erivajadustega õpilaste arv, näeb kool kohest vajadust õppetöö korraldamisel taastada tugiõpetaja ametikoht. Seoses kasvatusraskustega õpilaste paremaks kaasamiseks ühistegevusse koolis ja väljaspool seda, peab kool õigeks viia läbi kehalise kasvatus tunnid koolimajas kohaldades selleks ühest klassiruumist jõusaali ning rajades kooli staadionile liuvälja.

Et rakendada antud tegevusi 2012 õppeaastal, teeb Lauka Põhikool ettepaneku muuta kooli töötajate ja õpetajate koosseisu vastavalt kooli ettepanekutele ning leida materiaalseid vahendeid liuvälja ehituseks 2011/2012 õppeaastal.

Personalikuludeks taotlus valla eelarvest oli 72 500 eurot, eraldus hetkel 69 000 eurot, mis on arvestatud hetkel hõivatud töökohtadega.

Majandamiskuludes kulud administreerimiseks, hoonete ülalpidamiseks, transpordile ning toiduainetele.

Ostetav haridusteenus

Igal õpilasel on õigus ja võimalus õppida temale sobivas koolis.

Kulusumma kujuneb selliseks eeldusel, et Hiiumaal jääb omavalitsuste vahel omavahelises arvlemises õpilaskoha maksumus samaks. Omavaheline arvlemine toimub ainult alus-, põhi- ja gümnaasiumihariduse omandamise osas (lasteaed, põhikool, gümnaasium). Seisuga 24.11.2011.a õpib Kõrgessaare vallast teistes omavalitsustes kokku 39 õpilast.

Nendest:

Friedebert Tuglase nimelises Ahja Keskkoolis 1
Gustav Adolfi Gümnaasiumis 1
Kärdla Ühisgümnaasiumis 29 (sh kaugõppijad)
Paldiski Gümnaasiumis 1
Rõngu Keskkoolis 1
Tallinna 37. keskkoolis 1
Tallinna Täiskasvanute Gümnaasiumis 2
Tallinna Vanalinna Täiskasvanute Gümnaasiumis 1
Tartu Täiskasvanute Gümnaasiumis 1
Viira koolis 1.

Koolibuss

Õpilased on jõudnud kõigist valla piirkondadest kooli õigeaegselt ja saanud koju optimaalsel ajal peale tunde.

Majanduskuludes dotatsioon GoBusile (Viskoosa, Hüti ja Reigi suundadelt õpilastransport ning sõidud kehalise kasvatuse tundide läbiviimiseks Kõrgessaare Vaba Aja Keskuse spordisaalis) ning Mulgi Reisidele (õpilaste kuukaartidega sõidud liinibussiga marsruudil kool- kodu- kool). Toetus Kärdla Ühisgümnaasiumis 10 – 12 klassis õppivatele õpilastele kaks korda nädalas kodu- kool- kodu (alus: volikogu määrus).

Ainesektsioon

Õpilastel ja õpetajatel on piisavalt võimalusi ja vahendeid enesetäienduseks ja kogemuste vahetuseks.

Kulud teostatakse ainult riigieelarvest saadava toetuse arvelt, omavalitsuste vahelises arvlemises rakendatakse kokkuleppelisi koefitsiente.

2.7 SOTSIAALHOOLEKANNE

Eesmärk on valla eelarveliste vahendite abil tagada õigusaktidega sotsiaalvaldkonnale pandud kohustuste täitmine ja Kõrgessaare valla elanike iseseisva toimetuleku toetamine erinevate vajalike sotsiaalteenuste osutamise ja perede toimetulekut soodustavate toetuste maksmise kaudu. Sotsiaalhoolekande sihtgrupiks on puuetega inimesed, eakad, lapsed, lastega pered ja teised sotsiaalhoolekannet vajavad isikud, s.h. töötud.

Lauka Päevakeskus

2012.a eesmärk: Lauka Päevakeskuse töö korraldamine ametiruumides Laukal ja päevakeskuse ruumides Valitsejamajas; tegevuste läbiviimine vastavalt ürituste kavale ja eelarves olevatele vahenditele Lauka seltsimajas, VAK-is, Valitsejamajas.

Personalikuludes juhataja ja abitöölise töötasud koos maksudega.

Majandamiskuludes kulud administreerimiseks, hoonete ülalpidamiseks, transpordile ning ürituste läbiviimiseks.

IPET (kulud toetuse arvelt – esitatud projektist väljas)

Riikliku hoolekandeteenuse, igapäevaelu toetamise teenuse, töö korraldamine Laukal ja päevakeskuse ruumides Valitsejamajas.

Personalikuludes 0,5 ametikoha (tegevusjuhendaja) töötasu koos maksudega.

Majandamiskuludes viiele teenusel olevale kliendile teenuse osutamiseks vajalike vahendite kulud vastavalt nende suunamisotsustes soovitatud tegevustele.

Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse (hooldajatoetus)

Eesmärk on tagada puudega isikutele vajaduse korral igapäevane või ööpäevaringne kõrvalabi, juhendamine ja järelevalve.

Aastatel 2013-2015 erilisi muudatusi ette näha ei ole, kuid rasket või sügavat puuet määratakse AEK-i poolt järjest vähem, seega väheneb edaspidi tõenäoliselt hooldajatoetust saavate isikute arv.

Kulud 2012 aasta eelarvesse on planeeritud vastavalt Kõrgessaare Vallavolikogu 20. märtsi 2009 määrusele nr 64 „Hooldajatoetuse maksmise tingimused ja kord“, mille alusel makstakse puudega isiku hooldajale hooldajatoetust. Toetuse suurus on üle 16 aastase raske puudega isiku hooldajale 15,34 eurot kuus (hetkel 13 hooldatavat) ja sügava puudega isiku hooldajale 25,56 krooni kuus (hetkel 4 hooldatavat).

Koduteenused ja sotsiaaltransporditeenused

Eesmärk on isiku abistamine vastavalt tema vajadustele eluruumis vajalike tegevuste läbiviimisel või asjaajamisel ning sotsiaaltransporditeenuse osutamisega tagatakse teenuste kättesaadavus isikutele, kellel ei ole võimalik kasutada ühis- ega isiklikku transporti oma terviseseisundi tõttu.

KOV on kohustatud tagama kvaliteetse teenuse kättesaadavuse.

Koduteenuseid osutatakse Kõrgessaare Vallavolikogu poolt 11. juunil 2010 kehtestatud määruse nr 11“ Koduteenuste loetelu ning nende osutamise tingimused ja kord Kõrgessaare vallas“ alusel ja sotsiaaltransporditeenust Kõrgessaare Vallavalitsuse 05. märtsi 2009 määruse nr 02“ alusel.

Koduteenuseid osutavad kaks hoolekandetöötajat, kelle kasutuses on kasutusliisinguga soetatud sõiduauto Volkswagen Caddy (kuni juuni 2012) ja valla omandis olev Volkswagen Passat. Koduteenuste osutamise lepingud on hetkel sõlmitud üheksal isikul, lisaks on 2012 planeeritud sõlmida koduteenuste osutamise leping vähemalt ühe isikuga, lisaks lühiajalised lepingud keskmiselt kahele isikule paar kuud aastas.

Koduteenuste lepinguid omavate isikute arv on iga aastaga vähenenud ja ilmselt jääb lähiaastateks (2013-2015) sarnaseks 2012 aastaga. Samas osutatakse hoolekandetöötajate poolt järjest rohkem sotsiaaltransporditeenust. Ühiskondliku transpordi kasutamine on eakatel või puuetega inimestel raskendatud, sageli ei sobi sõiduajad arsti vastuvõtuaegadega ja ka ootamatute terviseriketega inimesi tuleb arsti vastuvõtule Kärdlasse sõidutada. Suurenenud on visiidid eriarstide vastuvõttudele mandril.

Kahe hoolekandetöötaja personalikuludele lisanduvad majanduskulud, milles on planeeritud mobiiltelefonide kulud, bürookulud, lähetused seoses hooldatavate ja sotsiaaltransporditeenuse saajatega mandrile arsti juurde, koolituskulud ja hügieenitarbed. Suurim kuluartikkel on sõidukite ülalpidamiskulud, milles on planeeritud II poolaastal kulu sisemaksuks (VW Caddy kasutusliising lõpeb juuni 2012), kulud kasutusliisingule ja kaskole, kahe auto tavakindlustus, elektroonilised sõidupäevikud, ning sõidukite jooksev remont.

Hooldekoduteenus

Eesmärk on tagada on hooldekoduteenuste kättesaadavus ka olukorras, kus abivajajal ja/või tema lähedastel ei ole võimalik teenuse eest täies mahus tasuda ja kodus osutatavatest teenustest ei piisa.

Sotsiaalhoolekande seaduse kohaselt on kohaliku omavalitsuse ülesandeks sotsiaalteenuste, s.h. hooldekoduteenuse korraldamine. Kõrgessaare valla hooldekoduteenust vajavatele eakatele ostetakse tavaliselt teenust Tohvri Hooldekodust. 2012 aastaks kehtivaid lepinguid omasteta isiku hooldamiseks ei ole. Kuna vajadus hooldekoduteenuse järele võib tekkida ootamatult, planeeritakse vahendid 2012 aasta eelarvesse, mis vajadusel kataks vallapoolse osaluse 3-4 kuuks.

Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse

Eesmärk on puudega lapse turvalisuse suurendamine olukorras, kus last hoiab ajutiselt võõras, mitte lapsega koos elav inimene (lapsehoiuteenust osutav isik omab litsentsi ja tervisetõendit).

Eluasemeteenused sotsiaalsetele riskirühmadele

Eesmärk on võimaldada eluruumi kasutamine isikule, kes ise ei ole suuteline seda endale või oma perekonnale tagama.

Sotsiaalhoolekande seadus § 14 järgi on kohalik omavalitsus kohustatud andma eluruumi isikule või perekonnale, kes ise ei ole suuteline ega võimeline seda endale või oma perekonnale tagama, luues vajaduse korral võimaluse sotsiaalkorteri üürimiseks. Aluseks on Kõrgessaare Vallavolikogu 21. detsembri 2000 määrus nr 32 „Sotsiaalkorteri üürile andmise ja kasutamise korra kinnitamine“.

Kulude katteks laekub tulu eluruumi kasutajate poolt.

Riiklik toimetulekutoetus

Eesmärk on tagada kokkulepitud minimaalne elustandard neile leibkondadele, kes ei suuda teenida piisavat sissetulekut muudest allikatest.

Toimetulekutoetust määrab ja maksab vallavalitsus Sotsiaalhoolekande seadusega kehtestatud ulatuses, tingimustel ja korras valla- või linnaeelarvesse riigieelarvest laekunud vahenditest. Toimetulekutoetuse arvestamiseks ja määramiseks vajalikud piirmäärad on kehtestatud Kõrgessaare Vallavolikogu 14. mai 2010 määrusega nr 10 „Eluruumi alaliste kulude piirmäärade kehtestamine toimetulekutoetuse määramisel.“

Sotsiaalhaldus

Eesmärk on sotsiaalhoolekande korraldamine ja hoolekandeliste meetmete väljatöötamine ja arendamine Kõrgessaare vallas lähtuvalt kehtivast seadusandlusest ja kohalikest probleemidest.

Kuludesse on planeeritud sotsiaalnõuniku ning lastekaitse- ja peretöö spetsialisti personalikulud. Majanduskulud sisaldavad mobiiltelefonikulusid, lähetuskulusid, isikliku sõiduauto ametisõitudeks kasutamise eest makstavat tasu. Alates teisest kvartalist on arvestatud peamiselt lastekaitse- ja peretöö spetsialisti käsutusse jääva elektriauto ülalpidamiskuludega.

Eespool nimetamata sots. toetused, -teenused ja –kulud.

Eesmärk on inimese või perekonna toimetuleku soodustamine.

Eelarvesse on planeeritud vastavalt Kõrgessaare Vallavolikogu 10. septembri 2004 määrusele nr 43 „Lastetoetus“.

Vastavalt Kõrgessaare Vallavolikogu 12. augusti 2011 määrusele nr 36 on eelarves koolitoetus Lauka Põhikoolis õppivale Kõrgessaare valla elanikeregistris olevale õpilasele a´35 eurot.

Kõrgessaare Vallavolikogu 20. oktoobri 1999 määruse nr 384 „Lastevanemate tasude hüvitamisest järgmisel aastal kooli minevatele Kõrgessaare valla lastele“ alusel on eelarvesse planeeritud õppetootus kooliminevale lapsele. Toidukulude katmist valla sotsiaalvaldkonna eelarvest reguleerib Kõrgessaare Vallavolikogu 09. septembri 2005 määrus nr 01 „Koolieelse lasteasutuse toidukulude katmise kord“.

Matusetoetuse arvestamise aluseks on Kõrgessaare Vallavolikogu 14. septembri 2007 määrus nr 37, mille kohaselt makstakse matusetoetust a´64 eurot.

Ühekordne ravitoetus ja ühekordne peretoetus on eelarvesse planeeritud seoses jätkuvast tööpuudusest tingitud halva majandusliku olukorra ja sellest tulenevalt suurenenud abivajadusega valla elanike hulgas.

Juubilaride, kuldpulmaliste ning üle 86 aastaste eakate sünnipäevalilled ja kaardid on eelarvesse arvestatud Kõrgessaare Vallavolikogu 18. detsembri 2009 määruse nr 02 alusel.

Transpordikulude alla on arvestatud ühele perekonnale määratud tugiisiku transpordikulu, puuetega laste mandrile haiglasse sõiduga seotud kulude kompenseerimine ja ühe sügava puudega lapse transpordikulude kompenseerimine 50% ulatuses Kärkla Puuetega Laste ja Noorte keskuses käimise ajal 3 päeva nädalas 9 kuu jooksul, transporditeenus lastelaagrisse ning muu sotsiaalhoolekandega seotud transporditeenus sotsiaalhoolekande autodega.

Sotsiaalteenuste real on kajastatud 50% soodustusega lastelaagri tuusikud kuuele lapsele a`32 eurot (tuusiku täismaksumus 64 eurot), eakate ja puuetega inimeste ülehiiumaaliste üritustega seotud transpordikulu, ravikindlustamata isikute raviteenus, hooldusravi osaline kompenseerimine, tugiisiku teenus, võlanõustamise teenus ja invatransporditeenus, laste psühhiaatriline nõustamine, häirenuputeenus, suuhügienisti jätkuteenus lastele, koolitus vanematele ja lapsevanemate lastekaitsealane koolitus.

Põhitegevuse kulud kokku 841 420 eurot.

3. INVESTEERIMISTEGEVUS

Tuludesse on planeeritud vara müük (Käina tee 14-17 korter; Heinamaa ja Käina tee 44 kinnistud) summas 24 380 eurot.

Finantstuludeks on:

- **maavara kaevandamisõiguse tasu.** Arvestab Keskkonnaministeerium ning Maksu- ja Tolliamet kannab üle järgmiselt:
  - 100 % riigieelarvesse, kui maavaravaru kaevandatakse piiriveekogus, territoriaal- ja sisemeres või omavalitsusüksusteks jaotamata muus veekogus;
  - 50 % riigieelarvesse ja 50 % kaevandamisala asukoha kohaliku omavalitsuse eelarvesse, kui maavaravaru kaevandatakse käesoleva lõike punktis 1 nimetatata piirkonnas asuvas üleriigilise tähtsusega maardlas;
  - 100 % kaevandamisala asukoha kohaliku omavalitsuse eelarvesse, kui maavaravaru kaevandatakse kohaliku tähtsusega maardlas.
- **Vee –erikasutustasud.** Laekub kohalikele omavalitsustele Veeseaduse alusel. Vee erikasutus on vee kasutamine veekogu või põhjaveekihi seisundit mõjutavate ainete, ehitiste või tehovahenditega vee erikasutusloa alusel. Vee erikasutuse tulu arvestab Keskkonnaministeerium ning Maksu- ja Tolliamet kannab sellest osa kohalikule omavalitsusele.

Kuludesse on planeeritud Tervisemaja küttesüsteemi renoveerimine (põhivara renoveerimine) ning finantskuludes laenude intressid.

Investeeringustegevus kokku 31 080 eurot

4. FINANTSEERIMISTEGEVUS

Siin kajastatakse võetud laenude tagasimakseid.

Laenude tagasimaksed:

	laen I	laen II	laen III	kokku EUR
2011	53 340,00	16 868,40	8 620,08	78 828,48
2012	53 340,00	16 868,40	8 620,08	78 828,48
2013	39 744,74	16 868,40	8 620,08	65 233,22
2014		16 868,40	8 620,08	25 488,48
2015		16 868,40	8 620,08	25 488,48
2016		16 868,40	8 620,08	25 488,48
2017		12 650,40	7 183,43	19 833,83
Kokku	146 424,74	113 860,80	58 903,91	319 189,45

Finantseeringustegevus kokku 78 830 eurot.

Tulude võrdlus aastatel 2007 – 2012

Tulu liik	Nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritav	2012 prognoos
3	TULUD	1 740 077,77	1 609 187,99	1 525 350,55	1 213 580,69	1 313 698,77	934 250,00
30	Maksud ja sotsiaalkindlustusmaksed	680 428,71	784 801,53	670 065,64	669 781,12	713 437,00	743 230,00
3000	Füüsilise isiku tulumaks	548 977,65	656 352,00	553 367,45	550 442,49	595 200,00	625 000,00
3030	Maamaks	131 451,06	128 449,53	116 698,19	119 338,63	118 237,00	118 230,00
32	Kaupade ja teenuste müük	119 531,08	118 548,26	115 686,85	117 923,71	140 850,70	130 390,00
320	Riigilõivud	7 807,92	10 800,53	9 349,47	4 310,03	4 933,00	4 500,00
3220	Laekumised haridusasutuste majandustegevusest	32 687,61	30 574,59	33 886,23	37 766,30	33 635,00	19 460,00
3221	Laekumised kultuuri- ja kunstiasutuste majandustegevusest	2 364,78	1 871,71	1 857,00	3 775,67	3 391,70	2 000,00
3222	Laekumised spordi- ja puhkeasutuste majandustegevusest	606,52	1 030,89	819,98	394,42	959,00	750,00
3224	Laekumised sotsiaalasutuste majandustegevusest	5 008,90	7 473,49	8 365,38	5 343,16	5 313,00	5 420,00
3225	Laekumised elamu- ja kommunaalasutuste majandust	8 606,54	8 924,49	7 918,03	8 247,42	14 077,00	14 870,00
3226	Laekumised keskkonnaasutuste majandustegevusest	10 323,05	12 539,59	13 559,62	14 022,88	17 138,00	15 000,00
3229	Laekumised üldvalitsemisasutuste majandustegevuses	1 686,87	1 478,73	1 344,63	805,67	966,00	1 100,00
3232	Laekumised muude majandusküsimustega tegelevate	43 132,71	34 762,10	30 886,58	31 773,03	47 635,00	54 000,00
3233	Üüri- ja renditulud	3 971,15	5 906,78	4 052,19	5 877,21	7 204,00	9 780,00
3237	Laekumised õiguste müügist	2 007,46	2 007,46	2 007,46	2 007,46	2 007,00	2 010,00
3238	Muu kaupade ja teenuste müük	1 327,57	1 177,90	1 640,28	3 600,46	3 592,00	1 500,00
35	Toetused	928 095,85	678 488,50	679 409,49	397 232,56	435 308,07	15 000,00
3500	Sihtotstarbelised toetused jooksvateks kuludeks	72 729,07	125 697,72	67 953,82	161 876,87	181 893,98	15 000,00
3502	Sihtotstarbelised toetused põhivara soetamiseks	549 166,83	204 968,02	357 922,67	29 450,49	50 022,09	0,00
3520	valitsussektorisisesed toetused	306 199,95	347 822,76	253 533,00	205 905,20	203 392,00	0,00
38	Muud tulud	12 022,13	27 349,70	60 188,57	28 643,30	24 103,00	45 630,00
381	Materiaalsete ja immateriaalsete varade müük	1 086,50	1 040,74	319,55	0,00	3 196,00	24 380,00
382	Tulud varadelt (peale punkti tehingupartneri koond	9 921,86	22 687,53	58 896,54	25 944,22	19 948,00	20 700,00
388	Muud tulud	1 013,77	3 621,43	972,48	2 699,08	959,00	550,00

Kulude võrdlus aastatel 2007 – 2012

Tegevusala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
01		VALITSUSSEKTORI TEENUSED	144 840,42	199 204,87	138 375,38	134 219,71	138 902,69	155 278,00
01	4	Eraldised	8 349,21	19 471,94	4 473,69	9 263,89	12 522,52	18 025,00
01	50	Personalikulud	86 390,75	102 668,10	91 449,04	90 834,50	89 322,20	90 363,00
01	55	Majandamiskulud	34 420,17	60 138,56	23 968,78	25 056,99	26 247,61	34 970,00
01	6	Muud kulud	15 680,29	16 964,36	18 483,87	9 064,33	10 810,36	11 920,00
01111		Valla- ja linnavolikogu	11 611,39	12 520,35	5 554,04	8 126,21	8 677,00	8 940,00
01111	50	Personalikulud	10 974,61	12 193,39	5 389,99	7 984,12	8 421,00	8 790,00
01111	55	Majandamiskulud	636,78	326,96	164,05	142,09	256,00	150,00
01112		Valla- ja linnavalitsus	109 545,67	149 544,90	107 754,80	107 672,61	107 431,20	116 813,00
01112	50	Personalikulud	75 416,14	90 050,44	84 186,75	82 850,38	80 901,20	81 573,00
01112	55	Majandamiskulud	33 687,52	59 460,98	23 121,85	24 819,03	25 895,61	34 720,00
01112	6	Muud kulud	442,01	71,57	446,20	3,20	634,39	520,00
01114		Reservfond	0,00	0,00	0,00	0,00	1 575,97	4 400,00
01114	6	Muud kulud	0,00	0,00	0,00	0,00	1 575,97	4 400,00
016001		Valimiskomisjon	95,87	95,86	2 520,98	95,87	96,00	100,00
016001	50	Personalikulud	0,00	0,00	1 838,10	0,00	0,00	0,00
016001	55	Majandamiskulud	95,87	95,86	682,88	95,87	96,00	100,00
016002		Omavalitsusliidud, ühistegevus	8 349,21	19 433,60	4 448,13	4 916,21	5 347,00	6 025,00
016002	4	Eraldised	8 349,21	19 433,60	4 448,13	4 916,21	5 347,00	6 025,00
01700		Valitsussektori võla teenindamine	15 238,28	16 892,79	18 037,67	9 061,13	8 600,00	7 000,00
01700	6	Muud kulud	15 238,28	16 892,79	18 037,67	9 061,13	8 600,00	7 000,00
018001		Omafinantseerimise fond	0,00	317,34	25,56	4 347,68	7 175,52	12 000,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
018001	4	Eraldised	0,00	0,00	25,56	4 347,68	7 175,52	12 000,00
018001	50	Personalikulud	0,00	62,58	0,00	0,00	0,00	0,00
018001	55	Majandamiskulud	0,00	254,76	0,00	0,00	0,00	0,00
018002		Töökeskond	0,00	361,69	34,20	0,00	0,00	0,00
018002	50	Personalikulud	0,00	361,69	34,20	0,00	0,00	0,00
03		AVALIK KORD JA JULGEOLEK	189,35	721,10	182,85	87,17	8,00	0,00
03	55	Majandamiskulud	189,35	721,10	182,85	87,17	8,00	0,00
03100		Politsei	189,35	721,10	182,85	87,17	8,00	0,00
03100	55	Majandamiskulud	189,35	721,10	182,85	87,17	8,00	0,00
04		MAJANDUS	180 097,19	174 035,29	76 346,94	89 026,45	137 596,20	85 820,00
04	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	56 540,12	106 193,65	28 514,82	0,00	0,00	0,00
04	4	Eraldised	19 173,49	102,26	95,87	1 338,05	1 550,00	0,00
04	50	Personalikulud	18 889,89	21 784,96	19 178,72	20 546,59	18 924,00	19 020,00
04	55	Majandamiskulud	85 478,35	45 941,64	28 506,41	67 119,38	117 058,20	66 800,00
04	6	Muud kulud	15,34	12,78	51,12	31,95	64,00	0,00
04210		Maakorraldus	11 922,26	13 639,44	11 767,97	11 674,95	11 766,00	11 820,00
04210	50	Personalikulud	9 476,39	11 275,60	10 556,52	10 512,30	10 513,00	10 560,00
04210	55	Majandamiskulud	2 445,87	2 363,84	1 211,45	1 162,65	1 253,00	1 260,00
04510		Maanteetransport- vallateed-tänavad	85 652,77	112 462,82	30 640,58	34 897,23	32 811,00	0,00
04510	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	56 540,12	106 193,65	28 514,82	0,00	0,00	0,00
04510	4	Eraldised	19 173,49	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
04510	55	Majandamiskulud	9 939,16	6 269,17	2 125,76	34 897,23	32 811,00	0,00
04730		Tuletornid kokku	54 500,31	21 317,08	12 638,26	31 283,39	72 738,80	59 050,00
04730	4	Eraldised	0,00	102,26	95,87	1 338,05	1 550,00	0,00
04730	50	Personalikulud	0,00	0,00	0,00	1 681,58	0,00	0,00
04730	55	Majandamiskulud	54 500,31	21 214,82	12 542,39	28 273,28	71 188,80	59 050,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
047401		Territoriaalne planeerimine	1 174,02	11 514,87	9 653,70	380,90	9 443,40	4 890,00
047401	55	Majandamiskulud	1 158,68	11 502,09	9 602,58	348,95	9 379,40	4 890,00
047401	6	Muud kulud	15,34	12,78	51,12	31,95	64,00	0,00
047403		Lautri- ja puhkealade arendamine	15 669,54	2 897,73	2 238,72	0,00	0,00	0,00
047403	50	Personalikulud	0,00	299,04	0,00	0,00	0,00	0,00
047403	55	Majandamiskulud	15 669,54	2 598,69	2 238,72	0,00	0,00	0,00
047404		Tahkuna kordoni mü (militaarajalookeskus)	306,48	1 270,29	667,50	1 936,47	2 045,00	1 200,00
047404	55	Majandamiskulud	306,48	1 270,29	667,50	1 936,47	2 045,00	1 200,00
04900		Muu majandus (sh majanduse haldus)	10 871,81	10 933,06	8 740,21	8 853,51	8 792,00	8 860,00
04900	50	Personalikulud	9 413,50	10 210,32	8 622,20	8 352,71	8 411,00	8 460,00
04900	55	Majandamiskulud	1 458,31	722,74	118,01	500,80	381,00	400,00
05		KESKKONNAKAITSE	409 766,21	88 447,82	65 664,57	38 845,78	44 512,42	39 190,00
05	10111	Aktsiate ja osade ost	0,00	11 197,19	0,00	0,00	0,00	0,00
05	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	376 466,42	38 636,46	31 068,67	0,00	0,00	0,00
05	4	Eraldised	1 630,10	2 375,98	1 278,23	0,00	0,00	0,00
05	50	Personalikulud	10 473,98	11 883,29	12 579,71	10 765,19	10 549,00	10 640,00
05	55	Majandamiskulud	19 267,62	23 035,77	18 998,15	25 698,23	31 687,42	26 150,00
05	6	Muud kulud	1 928,09	1 319,13	1 739,81	2 382,36	2 276,00	2 400,00
05100		Jäätmekäitlus (sh prügivedu)	382 217,42	56 255,00	5 732,06	4 742,02	3 405,00	3 870,00
05100	10111	Aktsiate ja osade ost	0,00	11 197,19	0,00	0,00	0,00	0,00
05100	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	376 466,42	38 636,46	0,00	0,00	0,00	0,00
05100	4	Eraldised	1 630,10	2 375,98	1 278,23	0,00	0,00	0,00
05100	50	Personalikulud	377,10	876,49	1 894,80	164,50	0,00	0,00
05100	55	Majandamiskulud	3 743,80	3 168,88	2 559,03	4 577,52	3 405,00	3 870,00
05200		Heitveekäitlus	11 853,30	12 135,87	44 084,22	16 290,50	15 263,03	16 000,00
05200	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	0,00	0,00	31 068,67	0,00	0,00	0,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
05200	55	Majandamiskulud	10 370,04	10 816,74	11 275,74	13 908,14	12 987,03	13 600,00
05200	6	Muud kulud	1 483,26	1 319,13	1 739,81	2 382,36	2 276,00	2 400,00
05400		Heakord, haljastus	15 695,49	20 056,95	15 848,29	17 813,26	18 763,00	19 320,00
05400	50	Personalikulud	10 096,88	11 006,80	10 684,91	10 600,69	10 549,00	10 640,00
05400	55	Majandamiskulud	5 153,78	9 050,15	5 163,38	7 212,57	8 214,00	8 680,00
05400	6	Muud kulud	444,83	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
05600		Muu keskkonnakaitse	0,00	0,00	0,00	0,00	7 081,39	0,00
05600	55	Majandamiskulud	0,00	0,00	0,00	0,00	7 081,39	0,00
06		ELAMU- JA KOMMUNAALMAJANDUS	54 041,73	95 491,05	101 853,51	42 664,32	43 820,41	44 516,00
06	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	0,00	45 131,08	0,00	0,00	0,00	0,00
06	4	Eraldised	1 200,30	760,73	60 779,08	2 001,50	640,38	0,00
06	50	Personalikulud	21 886,89	27 233,28	28 469,54	25 169,59	27 026,00	26 096,00
06	55	Majandamiskulud	29 747,31	21 264,44	11 681,95	14 326,84	14 961,03	17 120,00
06	6	Muud kulud	1 207,23	1 101,52	922,94	1 166,39	1 193,00	1 300,00
06300		Veevarustus	6 336,41	23 554,62	66 338,94	8 266,81	6 343,18	8 000,00
06300	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	0,00	10 452,62	0,00	0,00	0,00	0,00
06300	4	Eraldised	0,00	0,00	60 779,08	1 490,21	640,38	0,00
06300	55	Majandamiskulud	5 129,18	12 021,19	4 636,92	5 610,21	4 509,80	6 700,00
06300	6	Muud kulud	1 207,23	1 080,81	922,94	1 166,39	1 193,00	1 300,00
06400		Tänavavalgustus	2 238,38	2 807,74	2 507,67	3 294,93	3 515,00	3 000,00
06400	55	Majandamiskulud	2 238,38	2 807,74	2 507,67	3 294,93	3 515,00	3 000,00
06601		Elamu- ja kommunaalmajanduse haldamine	3 063,50	19 867,68	1 982,16	2 467,00	2 867,00	3 780,00
06601	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	0,00	16 617,03	0,00	0,00	0,00	0,00
06601	4	Eraldised	1 200,30	760,73	0,00	383,47	0,00	0,00
06601	55	Majandamiskulud	1 863,20	2 469,21	1 982,16	2 083,53	2 867,00	3 780,00
06601	6	Muud kulud	0,00	20,71	0,00	0,00	0,00	0,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
06602		Kalmistud	28 150,17	30 566,62	12 621,79	11 774,59	13 609,23	11 636,00
06602	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	0,00	18 061,43	0,00	0,00	0,00	0,00
06602	50	Personalikulud	8 800,31	10 433,39	11 266,99	10 415,87	11 193,00	10 136,00
06602	55	Majandamiskulud	19 349,86	2 071,80	1 354,80	1 358,72	2 416,23	1 500,00
06603		Hulkuvate loomadega seotud tegevus	0,00	0,00	0,00	143,80	0,00	500,00
06603	4	Eraldised	0,00	0,00	0,00	127,82	0,00	0,00
06603	55	Majandamiskulud	0,00	0,00	0,00	15,98	0,00	500,00
06605		Muud elamu- ja kommunaalmajandus	14 253,27	18 694,39	18 402,95	16 717,19	17 486,00	17 600,00
06605	50	Personalikulud	13 086,58	16 799,89	17 202,55	14 753,72	15 833,00	15 960,00
06605	55	Majandamiskulud	1 166,69	1 894,50	1 200,40	1 963,47	1 653,00	1 640,00
08		VABA AEG, KULTUUR, RELIGIOON	181 352,81	251 613,63	128 637,88	130 033,93	159 072,45	128 660,00
08	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	39 452,75	61 983,90	0,00	0,00	0,00	7 000,00
08	4	Eraldised	5 115,78	18 460,54	2 428,65	1 803,87	3 095,00	1 500,00
08	50	Personalikulud	53 532,62	63 550,35	59 978,00	58 975,61	60 119,00	59 860,00
08	55	Majandamiskulud	83 262,23	107 618,84	66 231,23	69 254,45	95 858,45	60 300,00
08102		Sportitegevus (piirkondlik sport)	12 551,38	15 797,92	13 073,49	12 482,92	12 789,02	5 000,00
08102	55	Majandamiskulud	12 551,38	15 797,92	13 073,49	12 482,92	12 789,02	5 000,00
08109		Vaba aja üritused	10 875,10	10 662,79	2 514,38	2 116,26	4 581,32	1 000,00
08109	4	Eraldised	920,32	466,55	191,74	195,25	0,00	0,00
08109	50	Personalikulud	1 996,39	1 646,96	492,12	0,00	0,00	0,00
08109	55	Majandamiskulud	7 958,39	8 549,28	1 830,52	1 921,01	4 581,32	1 000,00
08201		Kõrgessaare raamatukogu	29 791,58	36 040,91	25 923,00	25 064,98	25 831,00	24 360,00
08201	50	Personalikulud	15 488,46	18 111,62	15 464,85	16 175,42	16 700,00	17 310,00
08201	55	Majandamiskulud	14 303,12	17 929,29	10 458,15	8 889,56	9 131,00	7 050,00
08202		Kõrgessaare Vaba Aja Keskus	110 710,02	154 217,79	70 915,88	75 727,70	81 662,86	87 050,00
08202	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	39 452,75	61 983,90	0,00	0,00	0,00	7 000,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
08202	50	Personalikulud	36 047,77	43 209,98	44 021,03	42 800,19	43 419,00	42 550,00
08202	55	Majandamiskulud	35 209,50	49 023,91	26 894,85	32 927,51	38 243,86	37 500,00
08208		Kultuuriüritused	8 932,29	12 491,01	10 619,93	9 512,84	8 934,83	5 500,00
08208	55	Majandamiskulud	8 932,29	12 491,01	10 619,93	9 512,84	8 934,83	5 500,00
08209		Seltsitegevus-MTÜde taotlus kokku	5 681,44	19 781,95	3 193,32	2 761,73	4 292,56	3 250,00
08209	4	Eraldised	4 195,46	17 993,99	2 236,91	1 608,62	2 435,00	1 500,00
08209	50	Personalikulud	0,00	581,79	0,00	0,00	0,00	0,00
08209	55	Majandamiskulud	1 496,55	1 206,17	956,41	1 153,11	1 857,56	1 750,00
08300		Ringhäälingu- ja kirjastamisteenused	2 811,00	2 621,26	2 397,88	2 367,50	2 556,00	2 500,00
08300	55	Majandamiskulud	2 811,00	2 621,26	2 397,88	2 367,50	2 556,00	2 500,00
08600		Muu vaba aeg, kultuur, religioon, sh haldus	0,00	0,00	0,00	0,00	18 424,86	0,00
08600	4	Eraldised	0,00	0,00	0,00	0,00	660,00	0,00
08600	55	Majandamiskulud	0,00	0,00	0,00	0,00	17 764,86	0,00
09		HARIDUS	631 879,22	625 682,60	898 000,40	496 020,23	512 965,41	310 490,00
09	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	147 042,85	69 118,76	372 569,89	0,00	20 601,35	0,00
09	4	Eraldised	16 349,70	15 282,83	14 719,54	13 833,02	15 708,80	1 000,00
09	50	Personalikulud	290 562,59	357 424,76	365 388,36	324 697,63	304 865,00	178 230,00
09	55	Majandamiskulud	177 924,08	183 856,25	145 322,61	157 489,58	171 790,26	131 260,00
09110		Lasteaiad Vigri	128 178,02	145 385,81	495 650,16	115 491,37	125 902,80	146 690,00
09110	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	19 091,49	12 717,21	372 569,89	0,00	0,00	0,00
09110	50	Personalikulud	77 676,26	101 392,31	101 066,48	83 805,55	89 608,00	109 230,00
09110	55	Majandamiskulud	31 410,27	31 276,29	22 013,79	31 685,82	36 294,80	37 460,00
09212		Lauka Põhikool	475 720,60	444 918,99	366 412,93	345 845,18	355 222,19	145 160,00
09212	1551	Rajatiste ja hoonete renoveerimine	127 951,36	56 401,55	0,00	0,00	20 601,35	0,00
09212	4	Eraldised	14 475,98	13 389,26	12 923,34	12 393,21	14 365,00	0,00
09212	50	Personalikulud	212 886,33	255 954,28	264 018,30	240 892,08	215 257,00	69 000,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
09212	55	Majandamiskulud	120 406,93	119 173,90	89 471,29	92 559,89	104 998,84	76 160,00
09600		Õpilasveo liinid- koolibuss	20 319,59	24 464,60	24 026,90	21 415,86	18 061,00	18 640,00
09600	4	Eraldised	1 873,72	1 893,57	1 796,20	1 439,81	1 278,00	1 000,00
09600	55	Majandamiskulud	18 445,87	22 571,03	22 230,70	19 976,05	16 783,00	17 640,00
096011		Ainesektsioonide tegevus, haridusüritused	580,57	1 040,37	453,62	2 445,82	2 464,00	0,00
096011	55	Majandamiskulud	580,57	1 040,37	453,62	2 445,82	2 464,00	0,00
096012		Õpilaskodu	6 984,57	9 872,83	11 456,79	10 822,00	10 099,22	0,00
096012	50	Personalikulud	0,00	78,17	303,58	0,00	0,00	0,00
096012	55	Majandamiskulud	6 984,57	9 794,66	11 153,21	10 822,00	10 099,22	0,00
096013		Muud abiteenused	0,00	0,00	0,00	0,00	1 216,20	0,00
096013	4	Eraldised	0,00	0,00	0,00	0,00	65,80	0,00
096013	55	Majandamiskulud	0,00	0,00	0,00	0,00	1 150,40	0,00
10		SOTSIAALNE KAITSE	117 119,33	182 527,32	173 522,02	222 635,79	227 926,19	91 466,00
10	1551	Rajatiste ja hoonete soetamine	0,00	12 782,33	0,00	0,00	0,00	0,00
10	4	Eraldised	41 527,28	44 924,43	39 516,16	61 974,43	56 369,15	18 150,00
10	50	Personalikulud	37 281,76	49 597,01	64 667,02	89 342,31	86 965,24	45 554,00
10	55	Majandamiskulud	38 310,29	75 216,39	69 338,84	71 287,09	84 591,80	27 762,00
10	6	Muud kulud	0,00	7,16	0,00	31,96	0,00	0,00
10121		Muu puuetega inimeste sotsiaalne kaitse	10 060,21	9 678,37	10 306,96	8 087,30	7 532,00	6 930,00
10121	4	Eraldised	10 060,21	9 678,37	10 306,96	8 087,30	7 532,00	6 930,00
1020021		Päevakeskus	0,00	0,00	0,00	18 136,77	20 739,40	18 620,00
1020021	50	Personalikulud	0,00	0,00	0,00	11 947,44	11 938,19	12 020,00
1020021	55	Majandamiskulud	0,00	0,00	0,00	6 189,33	8 801,21	6 600,00
1020022		IPET	0,00	0,00	0,00	5 233,79	5 322,60	0,00
1020022	50	Personalikulud	0,00	0,00	0,00	4 349,29	4 327,05	0,00
1020022	55	Majandamiskulud	0,00	0,00	0,00	852,54	995,55	0,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
1020022	6	Muud kulud	0,00	0,00	0,00	31,96	0,00	0,00
102011		Koduteenused	21 456,30	24 203,98	26 874,21	24 826,21	27 729,00	27 496,00
102011	50	Personalikulud	10 416,58	12 121,93	14 804,06	14 512,12	14 286,00	14 744,00
102011	55	Majandamiskulud	11 039,72	12 082,05	12 070,15	10 314,09	13 443,00	12 752,00
102013		Tohvri Hooldekodu	5 724,24	6 208,00	5 017,44	2 936,19	1 007,00	1 000,00
102013	55	Majandamiskulud	5 724,24	6 208,00	5 017,44	2 936,19	1 007,00	1 000,00
10402		Muu perekondade ja laste sotsiaalne kaitse	91,36	817,04	57,52	168,55	577,55	0,00
10402	4	Eraldised	0,00	817,04	57,52	168,55	577,55	0,00
10402	55	Majandamiskulud	91,36	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
10500		Töötute sotsiaalne kaitse	0,00	23 851,23	49 449,85	109 239,22	110 178,76	0,00
10500	4	Eraldised	0,00	0,00	4 454,83	24 239,60	19 044,00	0,00
10500	50	Personalikulud	0,00	1 229,54	13 807,81	40 048,52	37 757,00	0,00
10500	55	Majandamiskulud	0,00	22 621,69	31 187,21	44 951,10	53 377,76	0,00
10600		Eluasemeteenused - sotsiaalkorterid	857,46	14 509,76	754,56	657,04	997,00	1 220,00
10600	1551	Rajatiste ja hoonete soetamine	0,00	12 782,33	0,00	0,00	0,00	0,00
10600	55	Majandamiskulud	857,46	1 720,27	754,56	657,04	997,00	1 220,00
10600	6	Muud kulud	0,00	7,16	0,00	0,00	0,00	0,00
10701		Riiklik toimetulekutoetus	28 639,87	22 212,74	15 212,50	19 153,04	18 855,15	0,00
10701	4	Eraldised	24 132,89	17 304,32	11 799,15	16 701,57	17 236,60	0,00
10701	55	Majandamiskulud	4 506,98	4 908,42	3 413,35	2 451,47	1 618,55	0,00
109001		Sotsiaalhaldus	18 291,37	22 700,47	19 802,27	19 500,38	19 814,00	21 200,00
109001	4	Eraldised	0,00	0,00	0,00	0,00	19,00	0,00
109001	50	Personalikulud	16 189,75	20 067,76	18 546,51	18 484,94	18 657,00	18 790,00
109001	55	Majandamiskulud	2 101,62	2 632,71	1 255,76	1 015,44	1 138,00	2 410,00
109002		Muud sots.toetused, -teenused ja -kulud	9 659,60	19 046,24	14 530,88	14 697,30	15 173,73	15 000,00
109002	4	Eraldised	7 245,19	17 124,70	12 897,70	12 777,41	11 960,00	11 220,00

teg_ala	kululiik	nimi	2007	2008	2009	2010	2011 planeeritud	2012 prognoos (ilma toetusteta)
109002	50	Personalikulud	0,00	121,88	14,38	0,00	0,00	0,00
109002	55	Majandamiskulud	2 414,41	1 799,66	1 618,80	1 919,89	3 213,73	3 780,00
		KULUD	1 719 286,26	1 617 723,68	1 582 583,55	1 153 533,38	1 264 803,77	855 420,00